

UNELE ASPECTE DIN MIȘCAREA NAȚIONALĂ DIN BASARABIA: ÎNTRE SPERANȚĂ ȘI DEZILUZIE

5 februarie 2007

Elena Cojocaru

Subiectul în cauză este unul extrem de dificil. Reevaluarea evenimentelor istoriei recente, mai puțin de 20 de ani, este complicat de efectuat. Multe dintre personajele care au participat la acele evenimente sunt în viață. Multe dintre evenimentele de atunci sunt și vor fi mult timp neilucidate, datorită multor factori, de la sentimentele de vină, frică, frustrare, dezamăgire și până la presiunea factorilor politici de la cele mai înalte nivele.

Perioada în cauză reprezintă o adevărată falie, una de reconstrucție profundă, în care diverse idei și mișcări se împletesc, undele dispar, altele apar. În mod oficial toate lucrurile par să fie cât de cât clare, dar numai la suprafață. Pentru că lucrurile așa cum spune Vladimir Bukovski au fost mult mai profunde, decât păreau.

Este o perioadă în care există foarte multă speranță în timp și spațiu. O speranță în mai bine, într-un viitor mai frumos, în renaștere, în care oamenii unindu-se în cadrul unei idei, au sperat realizarea unirii.

În acel decembrie al anului 1989, în zilele revoluției româniilor din Basarabia au așteptat cu sufletul la gură desfașurarea evenimentelor în speranța unirii cu Țara. Tot atunci s-a așteptat o deschidere din partea română, chiar din momentul în care părea că a căzut comunismul în România. Populația românească din Basarabia și-a manifestat opțiunea în acea perioadă și a luptat cu mult curaj. Fapt recunoscut și de alte popoare mari din cadrul acestui imens colos imperial, denumit Uniunea Sovietică. Iar faptul că la Chișinău în acel decembrie 1989, lumea aștepta, aflăm chiar din gura ambasadorului sovietic din România Tiajelnikov. În data de 27 decembrie 1989 ambasadorul Tiajelnikov s-a întâlnit cu reprezentanții FSN, printre care erau prezenți, evident Petre Roman și Ion Iliescu. În cadrul acestei întrevederi Tiajelnikov, vorbind la un moment dat despre drumul pe care l-a făcut de la Moscova spre București spune: „Am venit prin Chișinău...” și în continuare redăm un mic pasaj din dialogul purtat:

E. Tiajelnikov: „La Moscova timpul nu era bun. Tovarășul Gorbaciov personal m-a ajutat să ajung cu avionul mai repede la Chișinău și am venit astfel să vă felicit și să vă ofer ajutorul nostru. Moldova, cei de acolo vor să vă transmit să sunt gata să colaboreze cu dvs., să-și trimită tovarășii aici, să se discute problemele acestei colaborări. Sunt probleme comune în anumite domenii și dacă ne vom uni forțele tuturor oamenilor de știință, a celor care lucrează în domeniile respective, numai așa vom putea rezolva problemele.

Petre Roman: „Asta este în avantaj reciproc. Trebuie însă să se lucreze la acest nivel nemijlocit.

E.Tiajelnikov: În Moldova există această dorință sinceră...” .

Atât. Acesta a fost răspunsul noii echipe venite la conducerea României. Aceasta era mai mult preocupată de îmbunătățirea relațiilor cu Uniunea Sovietică, de trecerea la un nou nivel de colaborare, cel de strânsă și intensă colaborare. Astfel vom vedea că intensitatea acestor relații este în continuă creștere chiar începând cu luna ianuarie 1990, când o serie de înalți demnitari de stat ale ambelor părți fac vizite reciproce la Moscova și București. România lui Iliescu devenind până în 1991 cel mai mare aliat al Uniunii Sovietice din cadrul fostelor țări ale lagărului socialist în problema menținerii Tratatului de la Varșovia și culminând, evident cu tratatul româno-rus, care sacrifică ideea reunificării teritoriilor românești răpite de Uniunea Sovietică, cât și ideea aderării României la orice alianță, pentru o perioadă de 15 ani.

Modul în care vedea partea română lucrurile le dezvăluie nota publicată de către Vadim Zagladin, consilierul pe probleme de politică externă al lui Mihail Gorbaciov, referitoare la întâlnirea pe care a avut-o cu reprezentanții români.

Astfel conform acestei note, în data de 9 februarie 1991, la Kremlin are loc o întâlnire între partea sovietică, prin reprezentantul acesteia Vadim Valentinovici Zagladin și partea română, prin reprezentanții săi Ioan Mircea Pascu, consilier de politică externă al președintelui Ion Iliescu și purtător de cuvânt al președintelui, și ambasadorul României la Moscova, Vasile Șandru. Printre alte probleme importante pentru ambele părți, care s-au discutat, Vadim Zagladin l-a rugat pe Ioan Mircea Pascu să prezinte poziția conducerii României referitor la procesele care se desfășurau în Moldova. La care: „I.M.Pascu a spus că în conducere, la Președintele I.Iliescu, s-au discutat de mai multe ori aceste probleme. Părerea generală și unică a fost că nu trebuie făcut nimic care să complice poziția conducerii sovietice, personal a lui M.S.Gorbaciov. Desigur, moldovenii sunt frații noștri, a spus Pascu.

Totuși nimeni nu ne împiedică să dezvoltăm relațiile noastre frățești, dacă ei vor rămâne în componența URSS, de care ei sânt foarte legați de o lungă istorie. „Nu trebuie ca frații să locuiască obligatoriu într-o singură casă”. A menține Uniunea Sovietică, în orice caz să nu împiedicăm menținerea ei, în asta vedem obiectivul nostru. Fiindcă venind vorba, a spus Pascu, acele dificultăți care au apărut în Moldova, inclusiv ca rezultat al acțiunilor conducerii acestei republici, în fond doar împiedică dezvoltarea normală a relațiilor României cu Moldova și cu întreaga URSS. Așa încât, de pe aceste poziții, România nicidecum nu este interesată în adâncirea acestor dificultăți.

Având în vedere acest lucru, a spus interlocutorul, într-un discurs recent, ținut din însărcinarea Președintelui I.Iliescu la Timișoara, am spus că, pentru URSS, problema Basarabiei este la fel ca problema Transilvaniei pentru România. Și dacă, nu dorim să ne facem singuri rău, atunci nu trebuie să creăm greutăți pentru URSS. Desigur, nu se poate să nu recunoaștem că în România sânt forțe care se străduiesc să aprindă „problema moldovenească”. Dar acestea, marea majoritate a acestor forțe, se manifestă împotriva Frontului, împotriva

actualei conduceri a țării. „Se distinge" în acest cadru partidul țărănesc, în spatele căruia se află englezii.

Conducerea țării are în vedere continuarea muncii cu aceste forțe, străduindu-se să nu permită apariția unor probleme suplimentare pentru Uniune.

Prezent la discuție, Ambasadorul României V.Șandru a adăugat că el, din însărcinarea conducerii, s-a întâlnit cu conducătorii Moldovei și le-a adus la cunoștință punctul de vedere al lui I.Iliescu, despre care a vorbit I.M.Pascu" .

Din cele relatate de către Vadim Zagladin, reiese foarte clar că, regimul lui Iliescu a scarificat reunificarea Basarabiei și tot ce s-a obținut prin atâta luptă de către românii din Basarabia, de dragul menținerii integrității Uniunii Sovietice și a lui M.Gorbaciov la putere. Acest punct de vedere a fost comunicat și conducerii Moldovei, care a fost pusă în fața unui fapt împlinit și căreia i s-a spus foarte clar că viitorul Moldovei este posibil doar în sfera de influență sovietică. În același timp o posibilă separare de URSS la acea vreme putea crea un precedent pentru destrămarea: „Iar Gorbaciov nu dorea să existe un precedent de destrămarea. El nu dorea să admită separarea nimănui, pentru ca să nu existe precedent" (Vladimir Bukovski)

Vladimir Bukovski, confirmă ideea că partea română nu a dorit reunificarea Basarabiei cu România, răspunzând la întrebarea retorică, dacă el crede că în viitor s-ar putea produce acest lucru: „Ei, întrebarea este retorică deoarece nu a dorit România", „Aceasta în întregime depinde de România. Dacă România va dori acest lucru ea îl va face. Dar eu am o senzație că România cumva nu prea tinde spre aceasta... Eu nici nu înțeleg de ce, însă nu există aici o astfel de dorință emoțională puternică. Eu nu o simt", „Ei... eu am vorbit aici în România cu oamenii. Eu nu am senzația că există o astfel de tendință. Iată dacă ar fi existat o astfel de tendință națională, da, să reunifice teritoriul său, ea ar fi obținut aceasta. Rusia nu este astăzi în stare să se împotrivescă" și „... dacă ar fi existat o voință politică manifestată din partea României, atunci demult Moldova s-ar fi întors în componența României" (V.Bukovski).

Relațiile de bună vecinătate dintre România și URSS au ieșit la iveală într-un mod cu totul neașteptat. În timpul conflictului din Transnistria, care așa cum am spus se transformă într-un război ruso-moldovenesc, cu toate că exista o intensă propagandă antiromânească din partea Transnistriei, care încerca să dezvolte o psihoză în rândurile populației civile, se produce un episod interesant. Când a început bătălia pentru Tighina în data de 19 iunie 1992, misiunea observatorilor militari români, prezenți în Transnistria se afla la Tighina, în oraș și s-a aflat acolo pe întreaga durată a operațiunii într-un subsol al unui hotel de pe malul Nistrului. În acel hotel erau cazate toate misiunile prezente: cea rusă, ucraineană, moldovenească, românească. La începerea luptelor misiunile rusă și cea ucraineană s-au retras la Tiraspol, invitând și misiunea românească să plece cu ei, să se pună la adăpost, însă nu s-a insistat prea mult când invitația fost respinsă, din lipsa unui ordin direct al superiorilor. Astfel pe timpul luptelor în așteptarea ordinelor care trebuiau să sosească de la superiori, misiunea observatorilor militari a rămas în subsolul hotelului părăsit. Între timp hotelul în care se aflau a ajuns în timpul luptelor, pe

teritoriul de operațiuni rusec. Chiar dacă se știa cu exactitate locația lor, nimeni pe parcursul luptelor nu a venit să-i ridice de acolo sau să-i ia ca ostatici. Mai mult ca atât observatorii militari români, 22 de persoane, au fost scoși din zona de război de însuși generalul Netkaciov, și care i-a urcat împreună cu misiunea militară moldovenească în autobuze, parcurgând în jur de 30 de km, ajungând în partea moldovenească a operațiunilor, de unde au fost duși la Chișinău. (Anonim – fost observator militar în zona de conflict). Astfel, așa cum am văzut din rândurile de mai sus, chiar dacă s-au aflat în partea rusă de operațiuni, observatorii militari români nu au fost făcuți ostatici, asta în condițiile în care în regiune se efectua o propagandă antiromânească feroce, iar România fiind prezentată ca stat fascist și agresor de către partea transnistreană. Rusia s-a limitat la conflict armat doar cu Moldova și nu cu statul Român, nici măcar nu s-a pretat la un conflict diplomatic, pentru că, în cazul în care ar fi luați ca ostatici, în mod obligatoriu s-ar fi declanșat un conflict diplomatic. Dar natura relațiilor dintre aceste două state nu putea permite așa ceva. Chiar dacă în 1992 URSS-ul nu mai exista ca formațiune statală, se vede că relațiile de bună prietenie au rămas. Care era natura acestor relații ne demonstrează discuția între patru ochi dintre M.Gorbaciov și Ion Iliescu, pe care au avut-o la Moscova în data de 5 mai 1991, cu ocazia încheierii tratatului româno-rus. Următorul pasaj este extrem de relevant:

„M.S.Gorbaciov: Nu aveți impresia că Occidentul vrea să ne pună pe butuci și pe noi și pe voi, pentru ca după aceea să ne cumpere totul pe nimic?

I.Iliescu: Fără îndoială. Vrea să se folosească de situația noastră, într-adevăr, dificilă. Anul în curs este foarte complicat. Deocamdată, clasa muncitoare a fost cu noi. Țărănimea la fel. Dar acum în ambele cazuri observăm o ostilitate crescândă. Șomajul a ajuns la 500 de mii de oameni. Piața este dezechilibrată. Toate acestea constituie o sursă permanentă de nemulțumire. Forțele dușmănoase interne și externe cooperează. În aceste condiții, tratatul pe care îl încheiem astăzi are pentru noi o foarte mare importanță. El demonstrează încrederea reciprocă existentă între țările noastre. Însemnătatea acestuia este evidentă. Dar trebuie spus că opoziția dinăuntrul țării ne atacă în legătură cu acest tratat. Ea afirmă că noi vrem, cu ajutorul tratatului, să legiferăm răpirea Basarabiei de către ruși, să confirmăm pierderea teritoriilor românești. Cei de dreapta încearcă să intre în alianță cu cei de dreapta din Moldova. Dar noi suntem împotriva. Ne străduim să acționăm în mod realist. Conducerea țării consideră că și la ora actuală totul este clar și trebuie să pornim de la realități, iar istoria este un cu totul alt lucru. Dar este greu să explici oamenilor toate acestea. Aș vrea să vă rog să ne înțelegeți, să înțelegeți că suntem nevoiți să ne exprimăm în mod diferit, să vorbim în diferite limbi cu oameni diferiți. În Moldova, după părerea noastră, există forțe realiste. Vă sfătuiesc să vă sprijiniți mai mult pe Snegur. El gândește în mod realist.

M.S.Gorbaciov: Dar este derutat.

I.Iliescu: Da, el înțelege aceasta.

M.S.Gorbaciov: După vizita mea în Japonia, îl invit la Moscova, sau poate că mă duc chiar eu în Moldova.

I.Iliescu: Ar fi bine. Tratatul pe care îl semnăm deschide noi posibilități pentru contracte cu Moldova, pentru legături umane, pentru relații tehnice, sociale și culturale.

M.S.Gorbaciov: Este tocmai ce trebuie.

I.Iliescu: Cred că moldovenii trebuie susținuți în problema Transnistriei, găgăuzilor.

M.S.Gorbaciov: Cred că trebuie să facem totul pentru a nu permite scindarea republicii.

I.Iliescu: La noi în țară, cei de dreapta se folosesc activ de toate procesele din Moldova.

M.S.Gorbaciov: Haideți să pornim de la faptul că, în primul rând, viața din Moldova ar trebui să reintre într-un făgaș normal și, în al doilea rând, vom face totul pentru dezvoltarea legăturilor normale dintre România și Moldova pe bazele puse de noul tratat.

I.Iliescu: Și poate creăm o comisie comună a istoricilor, să gândească...

M.S.Gorbaciov: Cred că trebuie să așteptăm. Când tensiunea scade, atunci să discute ei, însă acum este nevoie de stabilizare" .

Așa cum am văzut relația era una extrem de cordială, ambii conducători erau extrem de grijulii în păstrarea integrității Moldovei, pentru a nu favoriza curentul unionist. Îl mai vedem pe Iliescu chiar în calitatea de consilier al lui Gorbaciov, în problema menținerii Moldovei în cadrul statului sovietic. Probabil că se gândea nu numai la binele statului român, lăsând la o parte problemele istoriei, ci și la menținerea regimului său la putere, instalat cu sprijin sovietic. Și iată așa ajunge Mircea Snegur, personaj destul de mediocru, gândind realist, să sprijine ideea celor două state românești, cu ajutor atât sovietic, cât și frățesc, prin intermediul încrederii reciproce dintre cele două părți. Iată așa începe și propaganda antiromânească pe toate planurile pe ambele maluri ale Prutului.

Iată, astfel, vedem cum problema Basarabiei este una secundară pentru regimul Iliescu, dorindu-se o rezolvare a acestei chestiuni prin intermediul unei comisii, care oricum probabil, chiar dacă avea să-și înceapă activitatea, era puțin probabil să o termine, lucrurile fiind tergiversate la infinit. Astfel regimul lui Iliescu a întors spatele unioniștilor de la Chișinău, într-un moment în care devenise limpede că în ianuarie 1991, URSS-ul a pierdut influența în fostele țări socialiste, evident, în afară de România .

În acest moment importanța strategică a Republicii Moldova a crescut foarte mult.

Moldova Sovietică - Baza de operațiuni a KGB-ului îndreptate împotriva României.

Chiar dacă România, ca stat socialist făcea parte din organizația Tratatului de la Varșovia și acest lucru presupunea că URSS și România ar trebui să fie de aceeași parte a baricadei, totuși, este cunoscut faptul că, între aceste două state socialiste au existat relații încordate pe parcursul timpului. Din momentul plecării trupelor sovietice de pe teritoriul României în mare parte acest stat

reprezenta o opoziție față de URSS, chiar în cadrul Tratatului de la Varșovia. Un exemplu elocvent l-a reprezentat anul 1968, când România a refuzat să permită trecerea prin teritoriul său a trupelor sovietice care se îndreptau spre Cehoslovacia pentru a înăbuși „Primăvara” de la Praga. În urma acestui refuz, pe lângă ceea ce s-a relatat până acum, trebuie să spunem că sovieticii s-au văzut nevoiți să facă un mare ocol, de câteva sute bune de kilometri, pentru a intra în Cehoslovacia prin regiunea Transcarpatică. În acest mod efectivele trupelor au fost practic extenuate, iar capacitatea lor de luptă puternic micșorată.

România a reprezentat un pumnal în coasta URSS-ului. Animositățile și suspiciunile existente între acești aliați au dus la crearea din ambele părți a unor instituții care se ocupau de culegerea de informații, adică de spionaj reciproc. URSS-ul mai avea în afara de aceasta un motiv în plus și din acest motiv controla spațiul românesc, ca și alte spații ale țărilor socialiste, un fel de verificare de rutină.

Pentru România, însă, URSS reprezenta o amenințare permanentă. Pe lângă vecinătatea unor state socialiste prietene, cum ar fi: Ungaria, cu pretențiile ei revizioniste dintotdeauna asupra a unei mari părți a teritoriului românesc, indiferent de sistemul din care făcea parte, fie el imperial, capitalist sau socialist; Bulgaria, care în perioada războiului rece era considerată a fi cea de-a 16-a republică sovietică și care de fapt, așa cum s-a demonstrat după evenimentele anului 1989, prin șeful statului, Jivkov, chiar intenționa să ceară în mod oficial acest lucru, mai exista și vecinătatea RSSM care reprezenta frontiera directă cu URSS, pe o distanță de câteva sute de kilometri, chiar dacă aici locuiau câteva milioane de români.

Pe lângă cele spuse mai sus România se confrunta cu prezența unei rețele kaghebiste pe teritoriul României (rețeaua este descrisă foarte frumos și pe larg în lucrarea lui Al.Sauca), infiltrate în toate structurile statului de la securitate, armată, partid, guvern, până la toate ramurile economiei, prin prezența diverșilor specialiști, care și-au făcut studiile în URSS, din care majoritatea au fost racolați. Din această cauză la cel mai înalt nivel și anume din ordinul lui Gheorghiu-Dej, în anul 1962, în mare secret a fost înființată „o unitate independentă – combinată, cu atribuții mixte informative și contrainformative, specializată pe spațiul „țări socialiste”. Mai târziu în anul 1967 „s-a înființat unitatea independentă 0920/A aparținând D.I.E....”, iar într-un sediu, de pe strada Aleea Zoe, „Centrala „Zefirul” se ocupa de spațiul URSS și lucrarea informativă a ziariștilor din țările socialiste”. Mai târziu denumirea acesteia s-a schimbat, devenind cunoscută ca și unitatea 0110 – unitatea anti-KGB, adică prevenirea, deșurarea activității și planurilor KGB. Această unitate secretă a fost prima, care a fost desființată după evenimentele din 1989. Toate acestea demonstrează că activitatea KGB-ului a fost una de durată și constantă. Dar cea mai mare acțiune a KGB-ului în această țară a reprezentat-o operațiunea cunoscută sub denumirea de „Revoluția Română din 1989”. A fost probabil cea mai mare desfășurare de forțe și logistică a KGB URSS în această țară, acțiune care s-a încheiat cu un mare succes pentru acest serviciu de informații, prin

instaurarea la putere a unui guvern pro-sovietic și care a dus inițial la stoparea mișcării unioniste în provincia sovietică, apoi stat suveran și independent Republica Moldova, apoi chiar în România. Teritoriul republicii sovietice moldovenești a fost utilizat ca bază de acțiuni al KGB pentru înlăturarea regimului lui Ceaușescu.

În lucrarea sa „Istoria Loviturilor de Stat din România”, vol 4 (I), Alex Mihai Stoenescu spune: „... fapt semnificativ pentru evenimentele din decembrie 1989, Basarabia a devenit principalul centru de operații al KGB pentru teritoriul României...” și în continuare: „În primul raport înaintat de Serviciul Român de Informații către Senatul României se afirmă: „Așa cum rezultă din instructajul făcut, încă din 1982, de un cadru de informații sovietic venit din centrală în țara noastră, România era „lucrată” la nivelul unui stat inamic, mod de abordare care s-a păstrat, chiar s-a accentuat, după venirea la conducere a lui Mihail Gorbaciov”. Ultimul șef al UM 0110, general-locotenent Victor Neculicioaiu, avea să confirme în fața Comisiei senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989 această realitate: „Vă raportează că din 1983, când am preluat conducerea acestei unități, cel puțin pe linia serviciului de informații URSS-KGB, lucrurile erau foarte clare din punctul de vedere al concepției de lucru și al poziției față de țara noastră. Ei ne socoteau pe același plan al intereselor informative ca pe oricare țară occidentală. Asta era concepția de bază de la care plecau ei în organizarea acțiunilor pe teritoriul nostru” .

În zilele noastre nu este secret pentru nimeni că serviciul sovietic de spionaj a acționat împotriva României, din baza sa de pe teritoriul Transnistriei pe parcursul întregii perioade interbelice, reușind să penetreze până la urmă întregul sistem al Siguranței și Jandarmeriei statului român din Basarabia, fapt care a contribuit și el la cedarea Basarabiei în vara anului 1940 și la modul în care s-au retras trupele românești de acolo. Din momentul în care teritoriul Basarabiei a ajuns în cadrul statului sovietic, aceștia au mutat baza lor de acțiuni în Basarabia, în special după retragerea trupelor de pe teritoriul României.

„În privința principiilor de efectuare a spionajului și a contraspionajului pe teritoriul Moldovei, ele în mare se aseamănă cu principiile generale și din Transcaucazia și din alte regiuni. În acele timpuri de spionaj se ocupau următoarele subdiviziuni:

- 1-a Direcție Principală a KGB-ului (PGU). Spionajul politic;
- a 3-a Direcție Principală a KGB-ului URSS-ului (TGU). Contraspionajul și spionajul militar;
- Direcția Generală de Spionaj a Statului Major General al Forțelor Armate ale URSS (GRU). Spionajul militar” .

Acum pentru anumite structuri ale statului sovietic Moldova începe să reprezinte o valoare inestimabilă, și anume începând cu așa numita restructurare a sistemului sovietic. Structurile de care este vorba sunt structurile securității statului sovietic – renumitul KGB. De ce? Pentru că datorită faptului că, această republică se afla în imediata apropiere de frontierele românești, aici se putea pune la punct o adevărată bază a KGB pentru schimbarea regimului

lui Ceaușescu în România. Despre acest lucru vorbește Al.M.Stoenescu în lucrarea sa „Istoria Loviturilor de stat din România” , vol. IV (I). Iar faptul că această bază a și fost pusă la punct și a devenit extrem de operațională nu ridică întrebări. „Aveți absolută dreptate, conform logicii cărții mele Moldova reprezenta avanpostul spionajului extern al KGB îndreptat împotriva României. Începând aproximativ de la mijlocul anilor șaiszeci regimul Ceaușescu era în întregime antisovietic. Ceaușescu chiar a condamnat invazia sovietică în Cehoslovacia în anul 1968 (se temea că următoarea lovitură va fi îndreptată asupra lui!)... România intra în Tratatul de la Varșovia, însă acest lucru era doar o simplă formalitate și un joc fățarnic din ambele părți – nici un soldat sovietic nu a fost acolo din anii '60.

Evident că, KGB moldovenesc se afla într-o subordonare operativă secretă a serviciului de informații externe al KGB-ului” .

În afară de acțiunile îndelungate ale KGB sovietic îndreptate dinspre teritoriul Moldovei împotriva României, acest teritoriu, din punct de vedere militar și strategic reprezenta o amenințare pentru România, încercuind România pe jumătate din nord-est, est și regiunea Mării Negre. Despre ce anume era vorba vom vedea în rândurile de mai jos.

Poziția strategică a RSSM

Despre poziția strategică a Republicii Moldova respectiv a RSS Moldovenești nu găsim prea multă informație, ba chiar există surse care neagă acest lucru. Ce putem spune despre această republică sovietică? Este o republică agrară, în care sunt cultivate roșii și castraveți. Materii prime practic nu există. În afară de anumite zăcăminte de sare și piatră de construcție. Nu găsim informații edificatoare referitoare la aceasta. Poți crede că aici nu există chiar nimic din ceea ce ar putea interesa cumva puterea sovietică. Eventual, un mic teritoriu în plus. Sau partea de 0,02 % din totalul întregii producții agricole care revenea acestei republici și pe care o primea Moscova și, Uniunea Sovietică în general. (Mihai Gribincea, „Basarabia în primii ani de ocupație sovietică 1944-1950, Ed. Dacia, 1995)

Însă, pe parcursul timpului, ne-am convins că, uneori lipsa informației nu înseamnă în mod neapărat inexistența ei, ci faptul că această informație este probabil, strict secretă și de o foarte mare importanță. Spre exemplu putem găsi foarte multă informație referitoare la Țările Baltice, dar nu și despre Moldova. Noi nu vom găsi informații despre dislocările de trupe pe teritoriul acestei republici. Nu vom găsi informații referitoare la poziția sa strategică, militară. Vom găsi tot genul de informații despre Moldova inundată de soare, despre fructe și legume, despre existența separatismului, dar nu și despre cauzele acestuia, despre românismul sau antiromânismul existent aici, despre filoruși sau elementul antirusesc de aici.

Noi, însă punem problema sub un cu totul alt unghi. Noi afirmăm că lipsa informațiilor serioase referitoare la Republica Moldova, vine din cu totul altă parte.

Putem afirma că această republică unională a fostei URSS, a reprezentat unul dintre pilonii principali ai defensivei URSS în direcția vestică a URSS-ului, una dintre principalele baze militar-strategice ale acestui stat în această direcție de sud-vest.

Poziția strategico-militară a acestei republici unionale în cadrul a ceea ce s-a numit în timp Imperiul Rus, apoi Uniunea Sovietică, iar astăzi fiind stat independent, dacă se poate spune acest lucru, în orice caz unul independent din punct de vedere legal și oficial, putem afirma că importanța din acest punct de vedere a fost una foarte mare. În ce a constat această importanță în perioada sovietică? Este foarte simplu și cred că ulterior, în cazul în care anumite documente vor ieși totuși la iveală afirmațiile mele vor fi confirmate cu prisosință.

Acum să trecem la fapte. În cadrul planurilor strategice ale URSS ca stat socialist care apăra pacea în lume, Republica Moldova ocupa un loc important. Dacă luăm în considerație faptul că defensivă sovietică se întindea în partea europeană de la nord la sud și anume: de la Țările Baltice până în sud-vestul Ucrainei, care de fapt acest sud-vest nu este altceva decât teritoriu românesc făcut cadou Ucrainei de către sovietici, putem spune că, Republica Moldova, fosta RSSM, a reprezentat flancul de sud-vest în cadrul planurilor ofensiv-defensive ale URSS. De ce? Pentru că aici ne întâlnim cu problemele și pretențiile eterne ale statului rus fie el și sovietic: chestiunea Gurilor Dunării, dominația pe Dunăre, ceea ce reprezintă posibilitatea de a influența tot ce reprezintă Balcanii, Europa Centrală și cea de Est, chestiunea ieșirii la Marea Neagră, chestiunea strâmtorilor, dominația pe această mare până în Atlantic și respectiv a teritoriilor limitrofe.

Aici, în această republică, trebuie să recunosc că nici nu mi-a venit să cred, a existat o puternică bază militar-strategică, dar nu una defensivă, ci cel mai probabil și mai sigur, una ofensivă, îndreptată pe direcțiile sud-vest și sud. Această bază a existat aici și a avut centrul de comandă aici, în RSSM.

Dacă vorbim despre acest lucru atunci trebuie menționat faptul că, începând cu sfârșitul anilor 70, începutul anilor 80, principalul dușman al URSS erau statele membre ale blocului NATO: „În particular, serviciile secrete ale fostei URSS în principal se orientau spre lupta cu serviciile de spionaj al țărilor adversarului principal. Adversarul principal erau considerate America, Anglia, RFG și toate țările care intrau în blocul NATO” și pentru a contracara acțiunea nefastă a acestuia URSS, prin Statul său Major General a elaborat o strategie nouă. În cadrul acesteia, cea mai mare atenție era acordată direcției de sud-vest:

„Direcției strategice de Sud-Vest, Statul Major acorda ea mai mare importanță datorită importanței extreme a teatrului de acțiuni militare (și în mod special după ce NATO la începutul anilor '80 a început să crească forțele în flancul său sudic). Din această cauză în cadrul CC a fost primită hotărârea de amplasare în regiune a Comandamentului Principal al Forțelor pentru Direcția de Sud-Vest” . În rezultat, la Chișinău a fost constituit la ordinul Biroului Politic al CC al PCUS un stat major, care își avea sediul în acest oraș. Menționăm că nu s-a creat la Kiev sau la Odesa, unde exista atât ieșirea la Marea Neagră, cât și porturile

Mării Negre, ci la Chișinău (orașul a fost ales datorită posibilității de a efectua spionaj radioelectronic: „În ceea ce privește interesele militar-strategice, atunci teritoriul RSS Moldovenești era utilizat de către Uniunea Sovietică pentru dislocarea acolo a mijloacelor de radiospoianaj electronic" și „din acest motiv de pe teritoriul Moldovei se putea „asculta" cea mai mare parte a continentului european" . Același lucru este confirmat de către ex-ministrul securității naționale a Republicii Moldova, Anatol Plugaru: „Fostul ministru al securității naționale a Moldovei Anatolii Plugaru a prezentat chiar și o versiune exotică. În perioada sovietică la Chișinău se afla complexul Statului Major a direcției de sud-vest a Statului Major al Forțelor Armate a URSS..." Conform opiniei lui Plugaru, orașul a fost ales reieșind din posibilitățile efectuării spionajului radioelectronic. La sfârșitul anilor '80 Moscova a decis să evacueze tehnica în cauză. Au fost mutate în direcție necunoscută stațiile de urmărire de pe Prut, care „ascultau" teritoriul României în profunzime pe o distanță de de până la 400-500 km..." .

Viktor Ivanov explică în ce consta acest spionaj radioelectronic desfășurat de pe malul Prutului: „Sistemul de radio-filaj de pe Prut asigura ascultarea a întregului eter în mare profunzime, până la 600 km. Ce înseamnă ascultarea eterului? Acest lucru înseamnă că, toate stațiile de radio, radiotelefoanele, fax-urile – toată tehnica radio pe această distanță se afla sub control" .

Pe parcursul timpului s-a tot discutat la nesfârșit despre armata a 14-a prezentă în Transnistria, dislocată pe întreg teritoriul RSSM, despre importanța acesteia, despre capacitățile și forța acesteia, despre imensul pericol pe care îl reprezintă, însă în tot acest timp s-a făcut abstracție de simplul fapt că aceasta a fost doar o armată din cadrul a ceea ce a reprezentat Districtul Militar Odesa. În cele ce urmează vom vedea că armata a 14-a reprezenta doar partea superioară a aisbergului existent și ascuns pentru ochii lumii, în această zonă.

În cadrul reorganizării efectuate de Marele Stat Major al Forțelor Armate ale URSS, de care am vorbit mai sus au fost unificate: Districtul Militar Kiev, în care intra și regiunea Transcarpatică, Districtul Militar Odesa, cu principalele forțe ale Mării Negre, armatele de rachete și aeriene. În totalul său aceste forțe militare reprezentau 37 de divizii, mai mult de 2000 de avioane, 800 de elicoptere, o armată aparte de antiaeriană și multă altă tehnică militară , ceea ce însemna că puteau începe ofensiva pe 3 fronturi : nord, vest și sud. „Scopul formării acestuia conform direcției urmărea concentrarea conducerii trupelor în timp de război pe o porțiune de teren anumită sau teatru de operațiuni militare" . Districtul Militar Transcarpatic a reprezentat un fel de poligon: „La mijlocul anilor '50 pentru a contrabalansa blocul NATO a fost creat Pactul de la Varșovia. Iar Districtul Militar Transcarpatic a servit pentru blocul nostru militar în calitate de poligon. Acolo au avut loc zeci de aplicații militare, de la cele de nivel de regiment până la cele strategice cu participarea trupelor aliate" .

La începutul anilor' 80, cu ceva timp înainte de începerea oficială a procesului de restructurare sau poate chiar la începutul acestuia, sovieticii încep să-și retragă trupele peste linia strategică a Nistrului, adică în Transnistria, care, cu toate că întotdeauna a reprezentat un bastion de asalt al puterii sovietice, acum

devine o adevărată bază militar-strategică, atât pentru imperiul sovietic în proces de destrămare, cât și pentru viitorul stat rus, Federația Rusă.

Însă, dacă anumite genuri de trupe sunt retrase și partea aceasta a Moldovei sovietice pierde din importanța sa militar-strategică, pentru o perioadă, până când sovieticii încep să-și retragă trupele din Europa și o bună parte din acele trupe sunt dislocate pe teritoriul Moldovei. Le găsim aici încă la sfârșitul anului 1991 și pentru care se dă o adevărată bătălie între partea moldovenească, și cea rusă, chiar înainte de începerea războiului din Transnistria, în momentul destrămării URSS. Iată ce spune în acest sens V.Baraneț, vorbind despre forțele armate de pe teritoriul Moldovei din anul 1991: „La 27 august 1991 Moldova a proclamat independența sa. Această știre a fost primită de către ofițerii Statului Major General cu un zâmbet posomorât, adică „și moldovenii în aceeași direcție se îndreaptă”. Unii se gândeau așa: despre ce fel de independență poate fi vorba dacă, aproape întreaga industrie și agricultură a republicii sunt îndreptate spre Rusia? Exista o senzație a unui joc politic nesperios.

Însă această senzație a dispărut imediat, când deja la 3 septembrie, Chișinăul a proclamat că a luat decizia creării armatei proprii.

Ofițerii Direcției Generale Operative a Statului Major General s-au aplecat repede asupra hărților și a documentelor, calculând migălos, ce poate să ajungă pe mâna moldovenilor, în cazul în care aceștia „vor privatiza” tot, ce este dislocat pe teritoriul lor. Chiar și o enumerare în treacăt a unităților și a obiectivelor impresiona. Trei aeroporturi mari, convenabile din punct de vedere strategic împreună cu avioane și elicoptere, regimentul 300 de aeropurtate, Centrul de Studii al Trupelor de Aeropurtate. Garnizoana Bender (Tighina), în care erau dislocate 9 unități, plus brigada 237 de geniu, batalionul de reparații cabluri. Un mare număr de clădiri ale Statului Major, puncte de comandă ale Statului Major al Direcției de Sud-Vest, depozite de muniții, provizii și echipament.

Iar pe măsură ce trupele noastre erau retrase din Europa de Est rolul strategic al grupării noastre de sud-vest a început să crească și mai mult. Ea a fost de multe ori întărită de unități diverse, armament, tehnică, muniții. Teritoriul Moldovei s-a adeverit a fi plin de o cantitate enormă de astfel de „bogății”, care, după cele mai modeste calcule, la începutul anilor '90 ajungea pentru 2 armate”

Vorbind despre poziția strategică a Moldovei în perioada în cauză, putem spune că această regiune a reprezentat interes din punct de vedere militar-strategic, așa cum am văzut în rândurile de mai sus, cât și un adevărat pericol la frontiera de est a României. Cu atât mai mult cu cât prezența unui Stat Major pe direcția sud-vest cu forțele de care dispunea reprezenta următorul lucru: „Din punct de vedere militar-strategic acest lucru înseamnă că, toată această tehnică militară și armament poate fi îndreptată în primul rând împotriva statelor limitrofe sau de frontieră. Și de asemenea pentru ca pe teritoriul acestor state litrofe să se creeze un câmp de operațiuni pentru dezvoltarea ofensivei în profunzimea teritoriului adversarului și asupra statelor limitrofe” . Ceea ce

înseamnă că în parte aceste forțe erau îndreptate împotriva României, cu atât mai mult cu cât relația dintre aceste țări socialiste și aliate în cadrul Tratatului de la Varșovia nu erau cordiale, situație care a durat ani de zile. „În timpurile conducerii lui Ceaușescu, multe dintre deciziile sale nu conveneau Biroului Politic al URSS, în special Ceaușescu nu sprijinea războiul URSS din Afganistan. Tot el era cel care nu permitea dislocarea pe teritoriul României a unui contingent limitat de trupe sovietice. De aceea România era socialistă doar pe hârtie, iar în realitate ea era ca un cuțit înfipt în gâtul URSS. De aceea în România a și existat o rețea ramificată de agentură a KGB. Dar nu numai în România. În toate țările lagărului socialist KGB-ul avea agenții săi pentru urmărirea situației politice” .

Retragerea strategică pe linia Nistrului

Odată cu retragerea defensivei sovietice pe linia Nistrului, Transnistria devine din nou o bază de operațiuni, dar în noile condiții post sovietice... Pentru aceasta se dă o bătălie, în rezultatul căreia statul rus în noua sa formulă, are o bază de tranzit și un loc de fabricare a armamentului și de vânzare a acestuia: „...Să spunem acolo regiunea Kaliningrad. Din punct de vedere economic ea este utilă punșăilor deoarece prin ea sunt trecute drogurile în Europa. Același lucru este și cu Tiraspolul, doar acolo se fabrică arme...” (Vladimir Bukovski) . În aceste condiții Federația Rusă efectuează tranzacții ilegale, dar nu poate fi acuzată de acest lucru, pentru că Transnistria nu face parte din teritoriul său și în general nu este recunoscută de forurile internaționale. Însă aici rămâne prezentă armata a 14-a, care este o armată a statului rus și cel mai probabil o parte din aparatul de ascultare în adâncimea Europei, care a fost retrasă de pe teritoriul Moldovei și evident înlocuită cu una mult mai performantă. De asemenea Transnistria a căpătat nu numai un rol deosebit în urma schimbărilor de pe harta fostei URSS, ca direcție de acțiune împotriva României și Moldovei, în direcția de sud-vest, europeană, în general, dar și în direcția sa de est, spre Ucraina, porturile Mării Negre. Andrei Dmitriev vorbind în mod admirativ despre republica autoproclamată Transnistreană, pune punctul pe „i” și clarifică problema importanței actuale a Transnistriei pentru Rusia, într-un mod foarte clar: „Astăzi Republica Transnistreană Moldovenească a devenit ultima bază de operațiuni a rușilor în Europa. În condițiile în care Ucraina „portocalie” împreună cu Moldova „comunistă” se vor grăbi să se unească cu UE și NATO, această bucată de pământ capătă într-adevăr o importanță strategică, în special luând în considerație prezența la Tiraspol a unui aeroport militar. Transnistria este cheia noastră spre Balcani, regiunea apuseană a Mării Negre și a întregii Europei de Sud-Est” . În cazul unui conflict armat local, Rusia, prin intermediul Transnistriei deține cea mai mare forță militară și este cel mai bine înzestrată din acest punct de vedere .

Biserica - unica instituție românească funcțională de pe teritoriul Republicii Moldova

În timpul procesului de restructurare și transparență după obținerea permisiunii de redeschidere a lăcașelor de cult, s-a început o activitate intensă de reconstruire și construire a acestora. Se adunau fonduri în acest scop. Enoriașii veneau în număr tot mai mare. Aveau loc botezuri. Oamenii se botezau cu miile. Însă biserica aparținea din punct de vedere juridic bisericii ortodoxe ruse, slujbele nu se țineau în limba populației autohtone. Cum în republică aveau loc ample manifestații cu privire la revenirea la identitatea națională românească și în sânul bisericii se încep acțiuni de emancipare ecleziastică de sub tutela bisericii ortodoxe ruse. Problema devenea tot mai stringentă, enoriașii cereau ca preoții să aparțină populației autohtone, ca limba în care se săvârșea serviciul divin să fie cea română, sau chiar de revenire a bisericii Basarabiei sub ascultarea Bisericii Ortodoxe Române, cum ar fi și firesc. Împotrivirea autorităților ecleziastice din RSSM a devenit tot mai puternică. Au fost cazuri în care populația unor sate a alungat din parohie preoții de altă naționalitate decât cea română, pentru că aceștia făceau propagandă antiromânească și promoscovită.

Un moment important în instituționalizarea ideii naționale a fost reinființarea Mitropoliei Basarabiei, sub ascultarea Patriarhiei Române, în anul 1992. Ideea înființării Mitropoliei Basarabiei a primit un impuls puternic prin momentul "Drumul Crucii", care a avut loc în luna martie 1992 și prin scrisoarea adresată patriarhului Teoctist din partea a mai mult de 200 de personalități din Republica Moldova, care cereau revenirea la Biserica-Mama. Reinființarea Mitropoliei Basarabiei a fost posibilă datorită aderării masive a credincioșilor la ideea de revenire spirituală la biserica ortodoxă română. În prezent există în Republica Moldova mai mult de 1 milion de credincioși care aparțin acestei mitropolii. Problema mitropoliei Basarabiei reprezintă un exemplu clasic al luptei pentru ideea națională a românilor din Basarabia. În același timp Mitropolia Basarabiei reprezintă din păcate până acum singura instituție românească, care funcționează, din această zonă.

Ideea națională la românii din Basarabia a persistat pe parcursul întregii perioade, începând cu ocuparea acestei provincii românești de către sovietici în anul 1940 și până în zilele noastre. La fel a existat și imaginea României deformată sau nu, imagine pe care nu a reușit s-o șteargă ingineria sovietică a lichidării identității naționale și a apartenenței la un neam, cel românesc. Imaginea României a persistat în timp în memoria individuală și respectiv colectivă a românilor din Basarabia, transformându-se într-un dor sfâșietor de Țară, care este transmis și generației care a crescut în cadrul sistemului sovietic, îndoctrinată cu diversele idei antinaționale, antiromânești, în spiritul măreției și superiorității omului nou, cel sovietic. Însă acest dor de care am vorbit mai înainte este oricum transmis pe căi supranaturale, depășind toate îngrădirile impuse și toate interdicțiile, trecând peste fenomenul de ștergere a memoriei colective care s-a practicat în Basarabia. Acest dor vine din interior: „Eu țin minte că eram la colhoz în studenție fusesem la Cahul și eu întrebam: „Da unde-i România?” S-o văd... Ei, uite, la Cahul la colhoz eu întrebam pe toți: „Unde-i România? Știți. Și ei spuneau: „Uite, uite în depărtare. Vezi dealul cela

și după deal e România!" Și de acum se vedeau văi, livezi, ce mai era pe acolo. Nu pot reda. Era, știți ceva... cum să atingi cu mâna! Aveam dorința s-o pipăi, România, s-o ating. Nu știu, nu știu prin ce se explica" (Natalia Rusu). Această dorință de a atinge România, cel puțin, a persistat în timp, chiar dacă uneori imaginea României, apărea pe undeva deformată, devenind legendară.

Odată cu începuturile restructurării, ideea de revenire la identitatea națională proprie, cea românească, începe să ia amploare tot mai mult, prin redescoperirea marilor adevăruri legate de limbă, alfabet, istorie, redescoperirea identității, pornind de la fiecare în parte și atingând dimensiunea întregului grup, formându-se astfel o solidaritate a grupului.

Redescoperirea identității naționale a dus în mod evident la redescoperirea și amplificarea luptei, finalul firesc al acesteia trebuind s-o reprezinte unirea cu Țara.

Au existat mai multe etape ale acestei lupte, realizările care s-au obținut în timp. Chiar și acum, privind înapoi, trebuie să spunem că au fost niște victorii imense.

Însă în această lucrare s-a pus accentul mai mult desfășurarea evenimentelor din perioada lunilor noiembrie-decembrie 1989. Am încercat să prezint în lucrare sentimentele nutrite de către populația românească din Basarabia în această perioadă, în care părea că lumea se schimbă, iar comunismul va cădea definitiv în întreaga lume, în special în Europa de Est, unde cad unul după altul regimurile comuniste și pro-sovietice cu o rapiditate, imposibil de imaginat mai înainte.

În această perioadă se aștepta o cădere a comunismului, o cădere totală. Așa s-a și crezut atunci. S-a sperat că acum va fi posibilă realizarea unirii.

Însă așa cum am văzut în această lucrare, ceea ce s-a întâmplat în această perioadă au dus la o cu totul altă desfășurare a evenimentelor, într-o direcție opusă.

În zilele noastre la aproape 20 de ani de la desfășurarea evenimentelor tot mai des apar informații referitoare la faptul că așa-numita restructurare și transparență, inițiată de către M.Gorbaciov nu a fost decât un plan bine pus la punct de către însuși Biroul Politic al PCUS împreună cu KGB-ul, plan care în parte a ieșit de sub controlul acestora și care nu avea ca scop abolirea comunismului, care se clătina de mai mult timp, lucru realizat chiar de conducerea URSS-ului de la începutul anilor '60, ci reșezarea sistemului pe niște baze mai solide. Reșezarea pe niște baze mai solide însemna prezența unei economii de piață, o anumită libertate controlată pentru poporul de rând, oferindu-i doar iluzia că poate gândi în mod liber. Toate schimbările au fost pregătite din timp, așa cum prezintă în cartea sa Oleg Grecenevsky („Originea regimului nostru democratic”), care a studiat foarte intens de această problemă. El spune că primul care s-a ocupat de chestiunea reformei economice a fost Kosâghin, președintele Sovietului de Miniștri a URSS, care a încercat să introducă unele schimbări în economia națională prin anii 1965-1970, dar fără succes. Mai târziu, undeva prin anul 1983, în perioada în care Andropov era președinte al KGB-ului, la ordinul acestuia a apărut renumita „Comisie a

Biroului Politic", numită și comisia lui Tihonov-Râjkov, pentru pregătirea reformei economice în URSS. Pentru activitatea acesteia au fost aduse cadre din provincii. Rezultatul acestei comisii a fost un document de 120 de pagini, care a reprezentat programul de reforme economice, iar ca exemplu a fost luată Ungaria. Doar când a venit la putere Gorbaciov acest document a fost pus în practică, el doar a semnat aceste hârtii. În același timp, au fost pregătiți specialiști în domeniul economiei de piață, nu mai mult de 20 de oameni, care au fost pregătiți în Austria la Institutul de Cercetări Sistemice, cu sprijinul social-democraților austrieci. Acești oameni vor apărea pe valul restructurării având legenda că sunt oameni noi și reformiști, însă (...deja se pregăteau pentru aceste roluri...", din timp (Vladimir Bukovski). „Liderii mișcării democratice (și de asemenea a tuturor celorlalte partide) erau aleși în Direcția a 5-a a KGB-ului (cea ideologică). Oamenii de afaceri și oligarhii au fost numiți în Direcția a 6-a (cea economică). Principalele figuri ale restructurării ale ambelor direcții reprezintă agentura PGU a KGB-ului. În direcțiile regionale și republicane a direcțiilor KGB-ului de aceasta se ocupau secțiile a 5-a și a 6-a (Oleg Grecenevski).

În același timp aceeași structură lucra și pregătea reforma în toate domeniile vieții sociale, KGB-ul în mod special era preocupat de aceasta: „...desigur, KGB-ul în toate acestea a participat. Ei făceau asta și prin comsomol și prin KGB și prin uniunile de creație, ei prin multe canale toate acestea le-au pus în mișcare. Astfel încât rolul lor în aceasta este însemnat" (Vladimir Bukovski).

La fel s-au creat diverse organizații, asociații, la care lumea trebuia să adere. Și lumea chiar a aderat, în mod sincer. Există diverse informații referitoare la crearea de către KGB-ul sovietic ale Fronturilor, Mișcărilor Democratice, a aceluiasi Interfront, care ar contrabalansa activitatea Fronturilor în diverse republici, despre diverse infiltrări ale tuturor acestor mișcări. Din lipsa documentelor exacte am evitat să vorbesc mai larg despre activitatea acestora în sens pozitiv sau negativ. În orice caz această implicare a KGB-ului și infiltrare cu diverși agenți a dus în zilele noastre în Republica Moldova la o situație în care oamenii care s-au aflat de aceeași parte a baricadei și au luptat împreună, au ajuns să se acuze reciproc de apartenență sau colaboraționism cu KGB-ul, ceea ce a dus la spargerea mișcării naționale din Basarabia în diverse grupuri și grupulețe, fără ca să mai existe acea unitate atât de necesară. În orice caz, spre exemplu: „Printre scriitorii agentura KGB-ului era cu mult mai puternică – cekiștilor pur și simplu le era interzis de a racola aparatul de partid. În aparatul de partid cekiștii au reușit să pună mâna doar pe Biroul Politic și Secretariatul CC. Dar nici membrii aparatului nu știau să se prezinte în fața poporului – scriitorii și jurnaliștii făceau acest lucru de o sută de ori mai bine. Și poporul avea încredere în scriitorii de o mie de ori mai mult, decât în aparatul de partid" (Oleg Grecenevski).

În ceea ce privește crearea Fronturilor Populare din URSS, Alex Mihai Stoenescu în lucrarea sa „Istoria Loviturilor de Stat din România", vol.4 (I), vorbește la pagina 229 despre modul cum au fost create efectiv, acestea. Ce mai putem adăuga aici? Cu toate eforturile care s-au făcut de a pune în aplicare

planul, totuși multe lucruri au scăpat de sub control, datorită mișcării sincere a populației, datorită prezenței „adevărului interior”. „Sigur că, toate „Fronturile Populare” se creau sub controlul CC PCUS și a KGB-ului URSS. Scopul lor era crearea mișcărilor populare de sprijinire a restructurării. Însă pe urmă toate aceste mișcări formale și informale au ieșit de sub control, deoarece Gorbaciov prea a fost atras de jocul de-a democrația. Iar când a înțeles că să te joci de-a democrația este dăunător pentru societate, era deja târziu deoarece ideile naționalismului și a separatismului au încetat să mai fie controlate de către organele KGB-ului” (Viktor Ivanov).

Însă așa cum am mai spus întregul plan organizat atât de bine, timp îndelungat, minuțios, totuși a dat uneori greș, deoarece au fost rupte anumite bariere, datorită stării de spirit populare. Iată ce spune în această privință Vladimir Bukovski: „Ei, controlul ei au început să-l piardă. Este absolut corect. Iată aceste fronturi populare, acestea au fost de la bun început ideea lor. Ei le încurajau prin toate mijloacele. Însă problema iată în ce constă, problema constă în faptul că astfel de sisteme, de regulă este imposibil de a fi ținute sub control. Mai devreme sau mai târziu în fața liderilor acestora apare o dilemă sau ei merg în urma stării de spirit populare sau ei dispar. Înțelegeți? Dacă el va încerca să oprească acea polarizare, acea polarizare a societății care are loc, atunci el pur și simplu va zbura de acolo. Și ei au fost nevoiți... într-un fel să meargă în urma poporului. Iată poporul s-a radicalizat și aceste fronturi au început să se radicalizeze. În cadrul lor au apărut facțiunile și așa mai departe. Și ei deja nu sunt în stare să controleze. Și ei încercau să găsească o contragreutate suplimentară pentru aceasta. Vedeți că ideea lor era să creeze un fel de pluralism în societate, însă unul foarte controlabil, un pluralism în care și unii și alții ar fi fost sub control”.

Evenimentele desfășurate în Basarabia în perioada lunilor noiembrie-decembrie 1989 nu au fost întâmplătoare, deoarece aici, după părerea mea a este un moment important, unul de cotitură.

În RSSM, în momentul în care cade zidul Berlinului, a fost oprită parada militară din 7 noiembrie de către populația românească și „spiritul i-a aripi”, se produce în preajma evenimentelor din decembrie 1989 din România o mică lovitură de stat sau i se mai poate spune o mică „revoluție de catifea”, în urma căreia această republică, care reprezenta o bază strategică-militară sovietică în direcția Sud-Vest, inclusiv împotriva României, la conducere un personaj fidel conducerii sovietice de atunci, anume Petru Lucinchi. Prin această schimbare care a avut loc, ca urmare a evenimentelor din 10 noiembrie 1989, când Ministerul de Interne era cat pe ce să fie luat cu asalt, iar trupele speciale s-au dezlănțuit împotriva populației într-un stil kaghebig fără echivoc, s-a reușit o potolire a stării de spirit prea revoluționare a populației românești, oferindu-se iluzia că prin schimbarea conducerii, s-a schimbat regimul comunist din această republică. Era nevoie de o temperare a stării de spirit, pentru a pregăti o operațiune a KGB-ului de mari dimensiuni în România, operațiune, care așa cum spunea Vladimir Bukovski a reușit în totalitate doar în România, prin aducerea la putere a regimului Iliescu. La rândul său regimul lui Iliescu, oferea

pentru statul sovietic și respectiv serviciile sale secrete, nu numai controlul asupra întregului spațiu al României, în interiorul țării, în toate sferile, ci și controlul asupra mișcării unioniste din Basarabia, prin refuzul acestuia de a-și asuma rezolvarea problemei teritoriale cu URSS-ul, abandonând pur și simplu, ideea reunificării teritoriilor românești.

Datorită acestei situații, nu a fost posibilă o adevărată democratizare a teritoriilor din ambele părți ale Prutului. A fost vorba doar despre o camuflare a intereselor statului sovietic în zonă. Deoarece oamenii care au venit la putere în stânga și în dreapta Prutului nu au fost altceva decât reprezentanți ai aceleiași nomenclaturi comuniste, care însă au pozat în apărători ai schimbării.

Schimbarea care într-adevăr s-a produs a fost că, aceste personaje au reușit prin intermediul perioadei de tranziție să se îmbogățească, lucru imposibil mai înainte, iar la rândul său, așa cum se știe, banii oferă accesul la putere.

În același timp, în această perioadă, are loc altă diversiune pusă la cale de către serviciile secrete sovietice, care mută arhiva KGB-ului, într-un spațiu devotat regimului sovietic. Mutarea arhivei la Tiraspol a dus la posibilitatea apariției șantajului elitei politice și economice a acestei republici pentru o perioadă îndelungată. De fapt șantajul există și acum. Luând în considerație și cele scrise mai înainte, constatăm că cercul s-a închis. Pentru a rupe acest cerc vicios este nevoie de o cercetare în profunzime a tuturor aspectelor chestiunii în cauză, ceea ce ar oferi o viziune corectă și adevărată asupra lucrurilor. Iar această viziune ar permite o adevărată schimbare a stării de fapt existente.

Ca urmare, unica instituție românească funcțională, din Basarabia, după trecerea a atâtor ani, rămâne biserica.

În altă ordine de idei, Transnistria redevine acum principala bază de operațiuni atât din punctul de vedere ale serviciilor secrete rusești, cât și de ordin militar, pentru întreg spațiul Mării Negre, cât și cel al direcției de sud-vest în general. Oricum direcția a rămas aceeași, cu atât mai mult cu cât România a reușit să intre în componența NATO.